

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของประเทศที่อยู่ในระหว่างการพัฒนา เช่น ประเทศไทย ก็คือปัญหาการขาดดุลการค้าอันเนื่องมาจากมูลค่าของสินค้านำเข้าสูงกว่ามูลค่าสินค้าส่งออก การแสวงหาเงินตราเพื่อลดภาวะการขาดดุลการค้าระยะเงินอาจกระทำได้โดยการเร่งรัดการส่งออก ให้มากขึ้น และดำเนินการชดเชยการนำเข้าให้ได้ผลอย่างจริงจัง รัฐบาลได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาการส่งออก โดยได้กำหนดเป้าหมายการส่งออกไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ในส่วนที่ 3 เกี่ยวกับการปรับโครงสร้างและการเพิ่มประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ ดังนี้

1. ให้การส่งออกสินค้ามีอัตราเพิ่มของมูลค่าเฉลี่ยร้อยละ 22.3 ต่อปี
2. ปรับโครงสร้างการส่งออกของสินค้าเกษตร อุตสาหกรรม สินค้าแร่และประมง ให้มีสัดส่วนร้อยละ 41, 36, 8 และ 4 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด
3. ขยายและเจาะตลาดการส่งออกใหม่ ๆ ในกลุ่มตะวันออกกลาง ยุโรปตะวันออก ยุโรปเหนือ แอฟริกา และอเมริกา ให้มากขึ้น

เพื่อที่จะให้เป็นไปตามเป้าหมายการส่งออกดังกล่าว รัฐบาลได้มีนโยบายและมาตรฐานการเร่งรัดการส่งออก ตั้งแต่การปรับปรุงแก้ไข ระเบียบข้อบังคับ ค่าภาษี ธรรมเนียม การส่งเสริมเอกชนและผู้ส่งออกในรูปแบบต่าง ๆ

สำหรับการส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับจากไทย ซึ่งเป็นหนึ่งในสิบของสินค้าประเภทอุตสาหกรรมซึ่งทำรายได้ให้กับประเทศเป็นอันมาก อุตสาหกรรมนี้เจริญขึ้นอย่างรวดเร็วนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 และเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่เคยมีส่วนทำให้ประเทศไทยขาดดุลการค้า ทั้งนี้เพราะสินค้าประเภทพลอยร่วงที่ส่งเข้ามา จะนำเข้ามาเพื่อตกแต่งให้สวยงาม เพื่อส่งกลับไปขายยังต่างประเทศอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งทำให้สินค้านั้นมีมูลค่าเพิ่ม (value added) มูลค่าเพิ่มนี้เองที่ทำให้รายได้ให้กับประเทศเป็นอันมาก ซึ่งยังเป็นการสร้างงานให้กับบรรดาช่างฝีมือที่ทำการเจียรไนเพชร พลอย และช่างฝีมือในการทำเครื่องประดับ การส่งเสริมอุตสาหกรรมนี้เพื่อการส่งออก

จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำ และต้องศึกษาให้ถ่องแท้ถึงปัญหาการส่งออกอัญมณีและ เครื่องประดับ
ที่ผลิตจากประเทศไทย รวมทั้งพยายามส่งเสริมให้อุตสาหกรรมนี้ เจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น //

แม้ว่ารัฐบาลจะได้เห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมการส่งออกอัญมณีและ เครื่องประดับ
มีหน่วยงานที่ดำเนินงานสนับสนุน แต่กระนั้นก็ดีปัญหาก็ยังคงมีอยู่ใน เรื่องการทำงานไม่ประสานงาน
กันของหน่วยงานรัฐบาล กฎระเบียบต่าง ๆ ที่ยังคงมีอยู่ การบริการของรัฐเพื่อสนับสนุนการส่ง
ออกยังขาดความคล่องตัวและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะทำ
การศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมอัญมณีและ เครื่องประดับ ทั้งที่มีสาเหตุมาจาก
รัฐบาล และเนื่องจากเอกชนเอง รวมทั้งเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งชี้แจงในการ
ที่จะทำให้ประเทศไทยพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางการซื้อขายอัญมณีและ เครื่องประดับที่สำคัญ
ของเอเชียประเทศหนึ่ง //

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาลักษณะโครงสร้างของอุตสาหกรรมอัญมณีในประเทศไทย ให้ทราบถึง
ประเภท ลักษณะ ภาวะการผลิตและภาวะการตลาด
2. ศึกษาถึงการส่งเสริมการจำหน่ายของภาคเอกชนและภาครัฐบาลที่มีต่ออุตสาหกรรม
อัญมณี
3. ศึกษาปัญหาและข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งออกอัญมณี รวมทั้ง
แนวทางในการจัดปัญหาเหล่านั้น

ขอบเขตการศึกษา

เป็นการศึกษาถึงพลอยร่วงที่เจียรระไนแล้วแต่ยังไม่ได้ เข้าประกอบเป็น เครื่องประดับ
ตามรหัสกรมศุลกากร 710231-710239 และ 710249 พลอยร่วงที่ยังไม่ได้ เจียรระไนตามรหัส
กรมศุลกากร 710212-710220 และ 710229 เครื่องประดับตามรหัสกรมศุลกากร 711201-
4 และ 711209

การสอบถามจะมุ่งไปยังบรรดาผู้ส่งออก 40 ราย เพื่อขอทราบถึงปัญหา ความคิดเห็น
ในด้านราคา ปัจจัยที่สำคัญในการขยายตลาด การส่งเสริมของรัฐบาล เหล่านี้เป็นต้น

การพิจารณาหาสมการเส้นถดถอย (Regression line) เพื่อนำมาประมาณมูลค่า

การส่งออกในปี พ.ศ. 2526-2530 ได้จากการนำตัวเลขมูลค่าการส่งออกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516-2525 มาใช้ในการคำนวณ ทั้งนี้ตามกราฟซึ่งแสดงถึงมูลค่าการส่งออกอัญมณีทั้งที่เจียรระไนแล้ว แต่ยังไม่ได้เข้าตัวเรือน อัญมณีที่ยังไม่ได้เจียรระไนและเครื่องประดับ พอดีจะประมาณได้ว่า มูลค่าการส่งออกนั้นมีการเพิ่มขึ้นในลักษณะของสมการเส้นตรง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงลักษณะ ประเภท ภาวะการผลิต และภาวะการตลาดของอุตสาหกรรมอัญมณีในประเทศไทย
2. ความรู้ที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ และผู้เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ผลิต ผู้ส่งออก และรัฐบาลให้เข้าใจถึงสถานการณ์ที่ผ่านมาว่าอุตสาหกรรมนี้มีความเป็นมาอย่างไร และปัญหานั้น ได้รับความแก้ไขอย่างไร
3. ช่วยชี้ให้เห็นสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา จะช่วยผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการค้าอัญมณีให้เห็นช่องทางในการขยายตลาดและพัฒนาอุตสาหกรรมอัญมณีอันจะส่งผลในการเพิ่มมูลค่าการส่งออกให้มากขึ้น ซึ่งจะมีส่วนช่วยลดปัญหาการขาดดุลการค้ากับต่างประเทศ

วิธีการศึกษาค้นคว้า

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) มีวิธีการเก็บรวบรวม 2 วิธี (ดูรายละเอียดในภาคผนวก หน้า 1)

ก. สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ ตั้งแต่ผู้มีอาชีพอุตสาหกรรมอัญมณี เจ้าของบ่อพลอย เจ้าของเหมืองพลอย โรงงานเจียรระไนพลอย โรงงานทำเครื่องประดับ ช่างทำเครื่องประดับ พ่อค้า ผู้ส่งออกอัญมณี พ่อค้าผู้ส่งออกเครื่องประดับ สมาคมผู้ค้าอัญมณีและเครื่องประดับไทย เจ้าหน้าที่ของสถาบันอัญมณีศาสตร์ (AIGS) เจ้าหน้าที่ในหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง คือ ศูนย์บริการส่งออก กองข่าวสารการค้า กองอุตสาหกรรมในครอบครัว กรมทรัพยากรธรณี กรมศุลกากร

ข. การส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์สำหรับพ่อค้าผู้ส่งออกที่ไม่สามารถเข้าพบได้ และมีการสอบถามด้วยตนเองประกอบในรายที่ได้เข้าพบ

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ก. ข้อมูลที่ปรากฏในหนังสือต่าง ๆ เช่น หนังสือสรุปรายงานการค้าอัญมณีของไทย ซึ่งจัดประมวลโดย ฝ่ายแผนและประเมินผล กองวิจัยสินค้าและการตลาด กรมเศรษฐกิจ การพาณิชย์ จากวารสารของธนาคาร บทความในนิตยสาร ผู้นำ ดอกเบี้ย เมืองกรุง ข่าว หนังสือพิมพ์ เอกสารประกอบการสัมมนาว่าด้วยตลาดอัญมณีของประเทศไทยในงาน Bangkok Gems and Jewelry Fair' 83 การอภิปรายในงานเดียวกัน บทวิจารณ์และบทวิเคราะห์ต่าง ๆ

ข. ตามสถาบันต่าง ๆ ที่มีการรวบรวมข้อมูลเอาไว้ เช่น ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมการค้าต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ธนาคารแห่งประเทศไทย ฝ่ายวิชาการกองอุตสาหกรรมในครอบครัว สภาหอการค้าไทย ห้องสมุดสถาบันอัญมณีศาสตร์ ซึ่งมีหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ โดยเฉพาะนิตยสารต่างประเทศที่จัดทำเพื่อสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับ โดยเฉพาะ ห้องสมุดองค์การสหประชาชาติ (United Nation) ห้องสมุดของศูนย์บริการส่งออก ห้องสมุดธนาคารกรุงเทพ และห้องสมุดธนาคารกสิกรไทย

ปัญหาในการวิเคราะห์ข้อมูล

มูลค่าการส่งออกเครื่องประดับรวมที่ใช้ในการวิเคราะห์สมการเส้นถดถอย ได้รวมเอามูลค่าของเครื่องประดับที่ทำด้วยทอง เงินหรือโลหะมีค่าอื่น ๆ ที่มีได้มีพลอยประดับอยู่ด้วย ซึ่งไม่สามารถจะแยกเอาส่วนนี้ออกได้ เนื่องจากการแบ่งประเภทเครื่องประดับต่าง ๆ ตามรหัสกรมศุลกากร มิได้มีความละเอียดเพียงพอ ทำให้มูลค่าการส่งออกเครื่องประดับมีค่าที่ประกอบด้วยอัญมณีที่คำนวณได้จากสมการเส้นถดถอยคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงบ้าง